

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Інститут державного управління у сфері цивільного захисту

XVII Міжнародний виставковий форум
“Технології захисту/ПожТех – 2018”

МАТЕРІАЛИ

**20 Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

СУЧАСНИЙ СТАН ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

9-10 жовтня 2018 року

Київ – 2018

ОРГКОМІТЕТ:

БІЛОШИЦЬКИЙ
Руслан Миколайович

Заступник Голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій, голова оргкомітету

ВОЛЯНСЬКИЙ
Петро Борисович

Начальник Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, заступник голови оргкомітету

Члени оргкомітету:

ДЕМЧУК
Володимир Вікторович

Директор Департаменту реагування на надзвичайні ситуації

ДОЦЕНКО
Олександр Володимирович

Директор Департаменту персоналу

ЄВДІН
Олександр Миколайович

Перший заступник начальника Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту

КОВАЛЬ
Мирослав Стефанович

В.о. ректора Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

КРОПИВНИЦЬКИЙ
Віталій Станіславович

Начальник Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту

ПАРТАЛЯН
Сергій Агопович

Директор Департаменту організації заходів цивільного захисту

САДКОВИЙ
Володимир Петрович

Ректор Національного університету цивільного захисту України

ТИЩЕНКО
Олександр Михайлович

В.о. начальника Черкаського інституту пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України

ЩЕРБАЧЕНКО
Олександр Миколайович

Директор Департаменту запобігання надзвичайним ситуаціям

Відповідальність за зміст та достовірність наданих матеріалів несуть автори публікацій.

Сучасний стан цивільного захисту України та перспективи розвитку : Матеріали 20 Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 9-10 жовт. 2018 р. – Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 536 с.

ISBN 978-966-916-613-5

У Матеріалах Конференції наведено результати наукових досліджень у сфері цивільного захисту, спрямованих на розробку рекомендацій щодо ефективного впровадження заходів цивільного захисту, організації управління у надзвичайних ситуаціях на державному, регіональному та місцевому рівнях організації влади в Україні. Особливий акцент зроблено на спрямування у практичну площину наукових досліджень, що є важливим питанням для організації життєдіяльності населення в територіальних громадах.

Матеріали Конференції призначені для використання фахівцями, що провадять свою діяльність у сфері цивільного захисту. Також дане видання може бути корисним науковим та науково-педагогічним працівникам, які здійснюють наукові дослідження у сфері цивільного захисту та науково-педагогічну діяльність у вищих навчальних закладах України.

Лещенко О.Я. Закон України “Про національну безпеку України”: аспекти цивільного захисту.....	260
Литвин А.В. Аксіологічний аспект діяльності працівників ДСНС	265
Литвиновський Є.Ю. Проблеми створення інтегрованої системи підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України	268
Лобойченко В.М. Експрес-аналіз природної води як складова ідентифікації надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.....	271
Логвиненко В.М. Сучасні засоби формування екологічної культури фахівців цивільного захисту в процесі професійної підготовки	272
Луценко Ю.В., Рубан Д.В. Шляхи зниження вибухопожежної небезпеки на верху коксових батарей	274
Магльована Т.В., Нижник Т.Ю., Ножко І.О. Організація водопостачання з використанням полімерного біоцидного реагента в умовах надзвичайних ситуацій	275
Макаренко С.О. Сучасний стан цивільного захисту України в контексті стратегії реформування ДСНС. напрямки розвитку функціонального навчання у сфері ЦЗ.....	278
Макаров А.О. The effectiveness of game-based learning approach of fire safety training: the problem of evaluation	281
Максимов А.В., Стрілець В.М. Обґрунтування пропозицій щодо підготовки газодимозахисників до проведення аварійно-рятувальних робіт на висоті.....	283
Маладика Л.В., Шкарабура М.Г. Застосування інтерактивних технологій навчання у ЗВО ДСНС України	286
Малько О.Д., Лобойченко В.М. Цивільний захист як чинник забезпечення національної безпеки в екологічній сфері.....	289
Матвійчук Д.Я., Климаць Р.В. Оцінювання стану з пожежами у регіонах України за довгостроковий період.....	292
Мельник Р.П., Мельник О.Г. Перспективи впровадження симуляційного навчання в освітньому процесі ДСНС України.....	294
Мигаленко К.І., Колесніков Д.В., Пустовіт М.О. Профілактика та гасіння торф’яних пожеж	295
Михайлов В.М. Місцева політика в управлінні безпековим середовищем життєдіяльності людей.....	298
Михайлова А.В. Сучасні інфокомунікаційні технології у питаннях моніторингу та оповіщення про загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.....	301
Могильниченко В.В., Корепанова Н.В., Овчаренко Б.О., Фомін А.І. Особливості пристосування підземного простору міста для захисту населення	305
Мосов С.П., Чубіна Т.Д. Принципи формування управлінських рішень у сфері пожежної безпеки	309
Мотрічук Р.Б. Аналіз правових норм щодо виконання ДСНС функцій ринкового нагляду	312
Назаренко М.М. Розвиток особистісної ефективності керівників у підвищенні кваліфікації з цивільної безпеки	314
Нестеренко А.А., Нестеренко О.Б. Тепловий баланс організму пожежного-рятувальника, що працює в неізоляційному одязі	315
Ніжник В.В., Поздєєв С.В., Крикун О.М., Жихарєв О.П., Добряк Д.О. Щодо комплектації пожежно-рятувальних підрозділів пожежними автоцистернами	318

Отже, розроблений метод дозволяє здійснити об'єктивний експрес-аналіз у процесі ідентифікації та визначення рівня можливих надзвичайних ситуацій, пов'язаних із станом природних від.

Цитована література

1. Экспресс-идентификация природной воды со стабильным солевым составом / Лобойченко В.М. // Екологічна безпека та природокористування. – 2017. – № 3-4 (24). – С. 67-73.

Логвиненко В.М., канд. філос. наук, доц.

СУЧАСНІ ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Розвиток сучасного суспільства відбувається в умовах глобальної екологічної кризи. Сьогодні потребує фахівців різних галузей, які б могли вирішувати вузькоспеціалізовані технічні завдання, враховуючи екологічний контекст. Особливо це стосується фахівців цивільного захисту, які в силу своїх професійних обов'язків, мають володіти не лише спеціалізованими знаннями й вміннями, а й розвинутою екологічною культурою.

Екологічна культура сприяє виробленню екологічно орієнтованої стратегії життєдіяльності та регулює ставлення до природного довкілля моральними і науковими засобами. Основу формування екологічної культури становить екологічна освіта і виховання, тому, саме в процесі професійної підготовки, найдоречніше прищеплювати екологічну культуру. Цей процес передбачає не лише формування та набуття чітких знань про наукові засади взаємодії “суспільство-природа”, вмінь і навичок свідомого ставлення до природного середовища, а й відповідних переконань, цінностей, моральних принципів, які спонукають до відповідної життєдіяльності.

Екологічна культура є складним феноменом, так як вона враховує не лише принципи й закони соціуму, а й природничі. Це вимагає застосування синтетичного підходу, який акумулює потенціали гуманітарних, соціальних, природничих, технічних наук. Тому, в процес формування екологічної культури майбутніх фахівців, мають бути включені як викладачі природничих та професійно орієнтованих дисциплін, так і ті, що мають справу з формуванням особистості та світогляду – викладачі соціально-гуманітарного циклу.

Формування екологічної культури має відбуватись комплексно із застосуванням усіх форм навчання. Провідною формою навчання є лекція, яка визначає специфіку реалізації всіх інших форм навчання, закладає основи розуміння предмету та спонукає до подальшої самостійної роботи. Доцільно використовувати такі види лекцій, під час яких слухачі активно залучаються до освітнього процесу. До них належать: лекція-бесіда – яку можна реалізувати за допомогою різних прийомів, наприклад, постановка питання

аудиторії на початку лекції, яке стосується не контролю знань і т.п., а виявлення готовності аудиторії до сприйняття нового матеріалу, відповідно до чого педагог викладає свої міркування, якщо ж аудиторія підготовлена, то викладач може запропонувати спільно вивести закономірність якогось процесу, його наслідки тощо; лекція з розбором конкретних ситуацій, коли ставиться на розгляд гостра проблема, для якої доцільно використовувати інформативний наочний матеріал; лекція-дискусія, коли викладач організовує вільний обмін думками, та ін.. Такі види лекцій, в яких слухач активно включається в освітній процес, найкраще впливають на переконання, ціннісні орієнтації майбутніх фахівців цивільного захисту та мають великий виховний потенціал. Також доречним буде проведення лекторіїв та введення в освітній процес спецкурсів (або окремих тем в соціально-гуманітарні дисципліни) з основ екологічної культури, екологічної етики, філософії екології.

Підготовка фахівців цивільного захисту передбачає оволодіння способами екологічної діяльності. Вони набуваються в ході виконання лабораторно-практичних робіт, проведення різних дослідів, в написанні рефератів, курсових і дипломних робіт, проходженні стажування, переддипломної практики. Щодо організації проведення семінарських і практичних занять сучасними педагогами пропонується цілий спектр форм, серед яких слід виділити новітні та інтерактивні види заняття, ділові ігри, мозкові атаки, дискусії, бесіди за круглим столом. Застосування активних методів навчання спонукає не тільки до індивідуальної роботи, а й до діяльності колективу, яка максимально наближена до умов життя і професійної специфіки. Особливу увагу потрібно звернути на проблемне навчання, провідним принципом якого є засвоєння знань через виявлення і розв'язання протиріч об'єкта, який вивчається. Для колективного пошуку рішень добре зарекомендував себе метод мозкової атаки. Ефективними є імітаційні та рольові ігри. Проводячи імітаційні ігри з природоохоронної тематики та збереження природного довкілля, за допомогою дидактичних методів, можна дати уявлення про складний характер конкретних проблем природного середовища. Ігрова ситуація в екологічній освіті може враховувати як широкий спектр найрізноманітніших факторів довкілля, так і інтереси, цінності, моделі поведінки, стереотипи конкретних представників суспільства (політиків, науковців, економістів та ін.) рішення та діяльність яких може бути причиною як виникнення екологічних проблем, так і засобом їх розв'язання [4]. Крім того, формування екологічної культури має передбачати й безпосередній контакт з природним довкіллям, залучаючи майбутніх фахівців до активної, творчої діяльності.

Підсумовуючи можна стверджувати, що підготовка майбутніх фахівців цивільного захисту має передбачати оволодіння екологічними вміннями й навичками як способами екологічної діяльності, формування екологічної культури. Цього можна досягти педагогічними засобами. З цією метою слід "екологізувати" весь освітній процес й максимально використовувати активні методи навчання. Таке навчання сформує стійкі екологічні орієнтації і готовність керуватися принципами і нормами екологічної культури в майбутній професійній діяльності.

Цитована література

1. Крисаченко В.С. Екологія. Культура. Політика: Концептуальні засади сучасного розвитку / В.С. Крисаченко, М.І. Хилько. – К.: “Знання України”, 2002. – 598 с.
2. Мангасарян В.Н. Экологическая культура общества [монографія] / В.Н. Мангасарян. – СПб.: Балт. гос. техн. ун-т., 2009. – 112 с.
3. Салтовський О.І. Основи соціальної екології: Навчальний посібник / О.І. Салтовський. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 382 с.
4. Юрченко Л.І. Екологічна культура в контексті екологічної безпеки [монографія] / Л.І. Юрченко. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2008. – 296 с.

Луценко Ю.В., канд. техн. наук, доц., Рубан Д.В.

ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ ВИБУХОПОЖЕЖНОЇ НЕБЕЗПЕКИ НА ВЕРХУ КОКСОВИХ БАТАРЕЙ

Однією з основних стадій коксового виробництва є завантаження пічних камер вугільною шихтою. У ході її здійснення на верху коксових батарей існує потенційна небезпека утворення локальних горючих газо- і пилоповітряних середовищ, здатних займатися від джерел запалювання, постійно присутніх у технологічному процесі (розпечена кладка коксових печей, частки вугілля й коксу, що горять, відкритий вогонь факельних установок і інші загальновідомі джерела тепла).

Незважаючи на те, що розробці методів і способів зниження пожежної й екологічної небезпеки в коксових цехах приділялося багато уваги, проблема до кінця не вирішена й залишається актуальною.

У роботах [1, 2] наведені результати досліджень, спрямованих на зниження пожежної небезпеки різних стадій коксового виробництва. Значну небезпеку представляють неорганізовані викиди горючих газів і пилу, що сприяють утворенню вибухонебезпечних концентрацій на верху коксових батарей.

Значним кроком уперед при її рішенні явилось застосування пароінжекції газів, що виділяються в процесі завантаження коксових печей (гази завантаження), в основний газозбірник прямого коксового газу, розташований на верху коксових батарей. Гази завантаження характеризуються мінливістю компонентного складу (залежно від ряду технологічних факторів), а отже й параметрів пожежної небезпеки, низькою теплотою згоряння, вмістом зважених часток вугільного пилу, кам'яновугільної смоли, води й інших продуктів піролізу.

Однак, процес інжектування газів завантаження супроводжувався погіршенням якості кінцевих продуктів коксового виробництва: коксового газу й кам'яновугільної смоли. Коксовий газ збагачувався нереалізованим на горіння киснем, що підвищував вибухонебезпечність газовідвідних трактів.

Промислове поширення в США, Франції, Англії та ін. країнах одержали вуглезавантажувальні машини, оснащені системами відсмоктування й